

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΛΕΩΝΙΔΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗ

Μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας καὶ ἐνθουσιώδους χαρᾶς κοσμοῦμεν τὰς σελίδας τοῦ «Ἀπόλλωνος» διὰ τῆς εἰκόνης τοῦ γενναίου συνταγματάρχου κ. Λεωνίδα Πετροπουλάκη, τοῦ ἐνδόξου τούτου γόνου τῆς ιστορικωτάτης καὶ μεγάλης οἰκογενείας τῶν Πετροπουλάκων, περὶ ἧς προσεχῶς θέλομεν μεταδόσει τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις σπουδαίας ιστορικᾶς λεπτομερείας καὶ δὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεσαίωνος.

Δίδομεν μικρὰν εἰκόνα ἐξ ὧν ἠδυνήθημεν ν' ἀρυσθῶμεν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον θετικῶν καὶ βεβαίων πληροφοριῶν τῆς βιογραφίας τοῦ κατὰ τὰς τελευταίας περὶ τὴν μεθόριον γραμμὴν συμπλοκᾶς ἀναλαβόντος τὴν διοίκησιν καὶ ἐνέργειαν γενναίου συνταγματάρχου Λεωνίδα Πετροπουλάκη, οὗ τὸ ὄνομα ἡ νεωτέρα ἱστορία ὀφείλει ν' ἀναγράψῃ ἐν ταῖς σελίσιν αὐτῆς διὰ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων.

Ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης ἐγεννήθη τὴν 18 Δεκεμβρίου 1829 ἐν τινὶ κώμῃ καλουμένῃ Ῥάχῃ τοῦ δήμου καὶ ἐπαρχίας Γυθείου, οἰκουμένη ἐκ πεντήκοντα περίπου οἰκογενειῶν, φερουσῶν ἀπασῶν σχεδὸν τὸ αὐτὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα καὶ συνδεομένων ἀλλήλαις διὰ συγγενείας, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὸ χωρίδιον Ῥάχῃ ἀνήκει τῇ οἰκογενείᾳ Πετροπουλάκη.

Ἐν τῇ Λακωνικῇ γεννηθεὶς ἀνετράφη ἐν τοῖς ἡθεσιν αὐτῆς τοῖς ἀπλοῖς καὶ αὐστηροῖς, καὶ καθ' ὅσον ἠδυνήθη τότε τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ μερίμνῃ τῶν γονέων αὐτοῦ ἐποίησατο τὴν ἐγκυκλοπαιδικὴν αὐτοῦ παιδείυσιν ἐν Γυθείῳ καὶ ἐν τῷ ἑλληνικῷ σχολείῳ τῷ διευθυνομένῳ τότε ὑπὸ τοῦ σχολάρχου Ἡλιάδου. Ἐπόμενος τῷ Λακωνικῷ ἔθει δεκαεξαετῆς μόλις ἤλθεν εἰς γάμου κοινωνίαν συζευχθεὶς νεαρὰν κόρην ἐκ τῆς οἰκογενείας Βενετσανάκη, ἐκ τοῦ γάμου δὲ τούτου ἀπέκτησεν ὀκτὼ τέκνα ἐν οἷς δύο θήλεια καὶ ἕξ ἄρρενα, ἐξ ὧν ἐπιζῶσι πέντε, μεθ' ὧν συγκαταλέγεται καὶ ὁ κατὰ τὰς τελευταίας συμπλοκὰς ταχθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ μικρότερος πάντων.

Ὁ πατὴρ τοῦ Λεωνίδα Πετροπουλάκη διαγνούς ἐν τῷ νέῳ υἱῷ τὸν ζωηρὸν σφριγοῦντα χαρακτῆρα, κατέταξε τῷ 1852 ἐν τῇ τότε ὀροφυλακῇ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιλοχίου, ἀφοῦ μάλιστα ἐν τῇ λαβούσῃ χώρᾳ τῷ 1851 καταδιώξει κατὰ τοῦ Χριστοφόρου Παππουλάκη, διεΐδε τὸ ἀκάθεκτον καὶ δραστήριον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Λεωνίδα συντελέσαντος οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν καταδίωξιν ταύτην. Ὅτε κατὰ τὸ 1854 ἔλαβε χώραν ἡ ἐπανάστασις τῆς Θεσσαλίας, ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης ἀνθυπολοχαγὸς ὢν τῆς ὀροφυλακῆς, εὐρέθη ἐν τῇ μεθορίῳ τῆς Ἡπείρου καὶ ἐν διαφόροις θέσεσιν Ἀννίνῳ, Λαγκαδίοις ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Γιαννηκίτσου. Ὁ

δὲ πατὴρ αὐτοῦ συνταγματάρχης μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἀδελφῶν στρατολογήσας ἱκανὸν σῶμα λακωνικόν, ἐπορεύθη πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, μετασχὼν ἐν τῇ ἐπαναστάσει ταύτῃ, καθ' ἣν δύο πληγὰς ἔλαβε κατὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ τὸ ὑπογάστριον, ἀναγκασθεὶς ὡς ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ὁ Λεωνίδας νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Ἀθήνας, ἐνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐνοσηλεύετο ἐπὶ ἕξ ὅλους μῆνας.

Ἐν τούτοις ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης, ἐκτὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος, ὅπερ ἐν τῇ ἰδιαίτερᾳ αὐτοῦ πατρίδι ἐνέπνεεν ἰδιαίτεραν πεποίθησιν καὶ ἐκτίμησιν, εἴλκυσε παρ' αὐτῷ τὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην τῶν συνεπαρχιωτῶν αὐτοῦ, οἵτινες κατὰ τὸ 1859, ἀνθυπολοχαγὸν ὄντα, ἀνέδειξαν τὸ πρῶτον αὐτὸν ἐκλεκτὸν βουλευτὴν τῆς ἐπαρχίας Γυθείου, ἐκτοτε δὲ ὁ Λεωνίδας περὶ δύο κυρίως ἀντικείμενα ἡσχολεῖτο, ἦτοι τὰ στρατιωτικὰ καὶ πολιτικά, πολιτευόμενος ὅμως κατ' ἀπαίτησιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ οὐχὶ ἐλευθέρᾳ οἰκείᾳ βουλήσει, ἐν καὶ μόνον ὠνειροπόλει, τὸ νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα αὐτοῦ συμπληροῦσαν τὸ ἡμιτελὲς ἔργον, τὸ ὁποῖον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκκληροδότησαν. Τῷ 1862 προὔβιβάσθη εἰς ὑπολοχαγόν, τῷ δὲ 1866 τοιοῦτος ὢν καὶ βουλευτής, στρατολογήσας μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἱκανὸν σῶμα ἐπίλεκτον, ἐπορεύθη εἰς τὴν ἡρωϊκὴν Κρήτην, ἐν ἣ ἐκραγείσα ἡ ἐπανάστασις εἶχε διασπαρῇ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, σὺν αὐτῷ δὲ παρέλαθεν ὁ Λεωνίδας καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γεώργιον· οὕτω δὲ, κατὰ τὴν εὐφυᾶ ἐκφρασιν τοῦ Ἀγγλοῦ ἀνταποκριτοῦ τῶν *Ἡμερησίων Νέων*, ἐμάχοντο ἐν τῇ Κρητικῇ τρεῖς γενεαί, ἦτοι ἕγγονος, πατὴρ καὶ πάππος, ἐν ταύτῃ δὲ παρέμεινε μέχρι τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ 1868, ἦτοι 18 πλήρεις μῆνας, καθ' οὓς συνεκρότησε μάχας εἰς διάφορα σημεῖα καὶ θέσεις, ἦτοι Καμαριώτου, Τύλισσον, Γερακάρη, Ἀσιτόν, Λασιθιον, Σφακιὰ, Ὁμαλόν, Λειβάδα καὶ διάφορα ἄλλα, ἐνεκεν τῶν ὁποίων μαχῶν τὸ λακωνικὸν τοῦτο σῶμα παρὰ μὲν τοῖς Τούρκοις κατέστη ἐπίφοβον, γνωστὸν δὲ καὶ ἀγαπητὸν παρὰ τῇ μαχίμῳ Κρήτῃ διὰ τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσήνεγκεν. Ἐνεκεν δὲ τῶν πολλῶν κοπῶσεων καὶ στερήσεων, ἃς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπέστη, προσεβλήθη ὑπὸ καρδιακοῦ νοσήματος, ὅπερ ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ ἀναθέσαντα τὴν ὅλην τοῦ σώματός του διοίκησιν εἰς τὸν Λεωνίδαν, ὅστις ἐπιτυχῶς πάνυ διεξήγαγε τὸ ἔργον. Εἰναι λίαν δυσχερὲς νὰ ἐπιχειρήσῃ τις τῆς ἐξιστορήσεως τοῦ βίου, τὸν ὁποῖον διήγαγε κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὁ Λεωνίδας ἐν Κρητικῇ, συγκεντρῶσας ἐν ἑαυτῷ ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ἀνδρείου πολεμιστοῦ περιφρονούντος τοὺς κινδύνους, ἔμπρονος καὶ γενναίου σωματάρχου, πεπειραμένου καὶ ἐντρίβους στρατηγῶ, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ πεποίθησις ἐκ μέρους τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον διώκει, ὑπῆρξε πλέον πλήρης. Ἐν ἣ δὲ στιγμῇ ἡ ἐπανάστασις αὕτη ἤρξατο σθεννυμένη καὶ καταπαύουσα ἀπεφάσισε καὶ ὁ Λεωνίδας μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ ἴδια· ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον τῆς ἀναχωρήσεως παρουσίαζε προφανῆ κίνδυνον, καθ' ὅσον ἡ μὲν παραλία, εἰς ἣν ἐμελλε νὰ ἐπιβιβασθῇ, περιεπλέετο φρουροῦ

μένην ὑπὸ τριῶν τουρκικῶν ἀτμοπλοίων, ἐντὸς δὲ τῆς ἐπαρχίας Κισσάμου, ἐν ἣ εὐρίσκοντο καὶ ἐσχόπουν ἐκεῖθεν ν' ἀναχωρήσωσι, τρία ἐστρατοπεδεύοντο τουρκικὰ στρατεύματα· ἀπητεῖτο λοιπὸν νὰ εὐρεθῇ ἄνθρωπος ἀποφάσεως καὶ δυνάμεως, ψυχρὸς καὶ ἀπαθὴς εἰς τὰ ἀπρόοπτα καὶ τοὺς τυχαίους κινδύνους, γνωρίζων τὰς τοποθεσίας καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς χαρακτῆρας, καὶ ἵνα, ἐν ἐνὶ εἰπωμένῳ, ἐντριβῇ τὴν πείραν καὶ ἡρεμὸς τὴν ψυχὴν, ἐπιβαλλόμενος δὲ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἐν ὥρᾳ κινδύνου, ἵνα δυνήται ν' ἀντιμετωπίζῃ καὶ ὑπερνικᾷ τὰς τοιαύτας κρίσιμους περιστάσεις, τοιοῦτος δὲ ἦν ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης.

Ἐκ τῆς θέσεως δὲ Ὀμαλοῦ ἀναχωρήσας κατηυλίσθη εἰς θέσιν *Agia Paraskevi* τῆς Κισσάμου μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως καὶ στρατηγικῆς προνοίας ἐν τε τῇ πορείᾳ καὶ τῷ καταυλισμῷ, ἐκεῖθεν δὲ διὰ δύο πλοιαρίων χωρητικότητος ἐκάστου δέκα πέντε ἀνδρῶν τοῦ ἐνὸς ἐκ Κυθήρων καὶ τοῦ ἑτέρου Κρητικοῦ τμηματιδὸν ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν, καὶ τὸ πρῶτον μὲν τμήμα ἀπετέλεσεν ὁ θεῖος αὐτοῦ Ἀναστάσιος Πετροπουλάκης μετὰ τριάκοντα ὀπλιτῶν πλεύσας εἰς Ἀντικύθηρα (Ἡλιός), ὁπόθεν ἐπαναπλέοντα τὰ εἰρημένα πλοίαρια παρελάμβανον τὸ ὑπόλοιπον σῶμα τμηματικῶς, τελευταῖος δὲ πάντων παρέμεινεν ὁ Λεωνίδας μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ἐπτὰ καὶ δέκα μόλις ἔτη τότε ἀριθμούντος, καὶ τινων ὀπλιτῶν, καὶ ταῦτα διότι συνησθάνετο ὅτι οἱ βουλούμενοι νὰ ἀναδείκνυνται ἀρχηγοὶ καὶ σωματάρχαι ἐπάναγκες νὰ προκινδυνεύωσιν ἐν ὅτε ἢ καὶ πολλάκις ἐν ταῖς κρίσιμους περιστάσεσιν, ὅπως ἐντεῦθεν μεταδίδωσι τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν διοικουμένους. Ἐπεβιβάσθη ὅθεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ δέκα ἢ καὶ πλέον πολεμιστῶν εἰς τὸ ἐν τῶν ῥηθέντων πλοιαρίων καὶ κατῴρθησε νὰ προσορμισθῇ εἰς Ἀντικύθηρα· ὁ δὲ Λεωνίδας μετ' ἄλλων τοσούτων πλέων τὴν πρὸς τὰ Ἀντικύθηρα διὰ τοῦ ἑτέρου πλοιαρίου ὑπὸ σφοδρότατης καὶ κινδυνώδους κατελήφθη τρικυμίας δύο περίπου ὥρας μακρὰν τῶν Ἀντικυθίων, ἔνεκεν τῆς ὁποίας ἀφειθείς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων καὶ τοῦ κινδύνου, καθ' ὅσον τὸ μὲν πηδάλιον εἶχε καταστραφῇ καὶ καθ' ὅσον ἡδύναντο μετεχειρίζοντο ἀντὶ τούτου τὴν κώπην ἀπὸ τῆς 3ης πρὸ μεσημβρίας ὥρας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὁπότε εὐτυχῶς ἐκόπασεν ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος τῆς θαλάσσης σάλος καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς κοπώσεως καὶ τῆς σωματικῆς ἐξαντλήσεως περὶ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἐπομένης εὐρέθησαν ἐν τῷ μέσῳ ἀναπεπταμένου πελάγους, οὐδαμοῦ διακρίνοντες ξηρὰν καὶ μόλις περὶ τὴν 3ην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἐσώθη ὁ Λεωνίδας μετὰ τῶν ἄλλων παρ' ἐνὸς ἐκ Γαλαξειδίου πλοίου συντυχόντος, χωρητικότητος 22,000 κοιλῶν καὶ κυβερνωμένου παρὰ τοῦ ὄντως φιλανθρώπου καὶ καλοῦ πατριώτου Ἡλίου Ζαφειροπούλου προσενεγκόντος ἀφθόνους περιποιήσεις, καὶ διὰ τούτου ἀπεβιβάσθη εἰς Βοιάς τῆς Ἐπιδαύρου Δημυράς· ἐκεῖθεν ἀπέστειλε πλοῖα καὶ μετέφερε τοὺς ἐξ Ἀντικυθίων διὰ τῶν πλοιαρίων μεταβιβάσθέντας πολεμιστὰς καὶ ἐκ Βοιῶν εἰς Γύθειον, ὁπόθεν διὰ τῶν ἀτμοπλοίων

ἀπέστειλε τοὺς ξένους (διότι μετὰ τοῦ σώματος ὑπῆρχον καὶ τοιοῦτοι) εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν πατρίδα.

Δὲν εἶχον ἴσως ἐπουλωθῇ αἱ πληγαὶ καὶ δὲν εἶχον λησμονηθῇ αἱ περιπέτειαι καὶ ὁ κινδυνώδης βίος, καὶ ἰδοὺ κατὰ τὸ 1869 αὐθις ὁ Λεωνίδας μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ στρατολογεῖ καὶ πάλιν κατ' ἐντολὴν τῆς τότε κυβερνήσεως, προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Δ. Βούλγαρη, καὶ μετὰ σώματος χιλίων ἀνδρῶν πορεύεται πρὸς τὴν Κρητικὴν πρὸς ἀναζωπύρησιν τῆς σθεννυμένης ἡδὴ ἐπαναστάσεως, ἣν ἐπανάστασιν κατεσίγασεν ἡ στερήσις ἢ πείνα καὶ αἱ πολλαὶ καὶ ποικίλαι ἀνάγκαι, ἡ κατανίκησις τῶν ὁποίων ἀδύνατος πάντως κατέστη· τὸ σῶμα τούτου ἐκ Γυθείου ἀπεβιβάσθη εἰς νῆσον Κίμωλον, ἐκεῖ διηρέθη εἰς δύο, ὧν τὸ ἐν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Λεωνίδα ἀνεχώρησεν καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς Κρήτην εἰς θέσιν Βόπακον Μηλοποτάμου, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς διαφόρους κώμας καὶ χωρία· ἐπειδὴ ὁμως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Κρήτῃ εἶχε γέινει συγκέντρωσις στρατοῦ ἐκ πεντήκοντα περίπου χιλιάδων, ὅλα τὰ ἄτακτα Ἑλληνικὰ σώματα ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὰ ὄρη μεθ' ὧν καὶ τὸ τοῦ Λεωνίδα· ἐκεῖθεν οὗτος ἀπέστειλεν εἰδήσεις πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ ν' ἀναστείλῃ τὴν ἀπόφασίν του τοῦ νὰ πλεύσῃ καὶ ἀποβιβάσθῃ εἰς Ἅγιον Βασίλειον τῆς Κρήτης, σημεῖον ἐκ τοῦ ὁποίου ἤθελε νὰ φέρῃ ἀντιπερισπασμούς εἰς τὸν Τουρκικὸν στρατόν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔνεκεν σφοδρότατου χειμῶνος καὶ ἄλλων περιστάσεων δὲν εἰδοποιήθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἀπεβιβάσθη εἰς Ἅγιον Βασίλειον, τοῦθ' ὅπερ μαθὼν ὁ Λεωνίδας ἐν σπουδῇ ἐβάδισεν ἐκεῖ μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος καὶ μετὰ πολύμοχθον καὶ περιπετειώδη πορείαν συνηντήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀγορίῳ ἐν ἣ καὶ ἐν τῷ χωρίῳ Πιστᾷ συνεπλάκη μετὰ τῶν Τούρκων μεθ' ἣν πάλιν ἐβάδισεν πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Σφακίων ὑποχωροῦντος καὶ καταδιωκόμενου τοῦ σώματος παρὰ τοῦ πολυαριθμοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, διῆλθεν τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ Πρεβάλι καὶ ἀφίκοντο εἰς τὸ χωρίον Μυρτιά· ἐθα ὁ Τουρκικὸς ἐκεῖ στρατὸς συγκεντρωθεὶς κατεδίωξε τὸ σῶμα, αὐθις κατορθώσαν μετὰ πολλοῦ τοῦ κινδύνου νὰ ἀφίγθῃ εἰς τὸ χωρίον Καλλικράτι, ἐκεῖ κρατερὰ συνήθηται μάχη καθ' ἣν κυκλωθεὶς ὁ Λεωνίδας καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ τριῶν σημείων παρὰ τοῦ πολυαριθμοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ ὑπεχώρησαν καὶ αὐθις πρὸς τὰ Λευκὰ χιονοσκεπῇ τότε ὄρη ὑποστάντες ἐν τῇ ὑποχωρήσει ταύτῃ κοπώσεις, περιπετείας καὶ μαρτύρια, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ κυκλωθέντες παρὰ διαφορῶν Τουρκικῶν σωμάτων ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ (ἔχων περίπου τὸ ἑβδομηκοστὸν) καὶ τῆς πασχούσης ὑγείας του ἐκ τοῦ καρδιακοῦ νοσήματος καὶ τῶν προτέρων πληγῶν, ἄλλως τε δὲ καὶ ἐκ τοῦ σημείου εἰς ὃ περιέστησαν, τοῦ ἀδυνάτου δηλαδὴ τῆς ὑποχωρήσεως, ἠναγκάσθη φειδόμενος οὐχὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοῖς ὑπ' αὐτὸν καὶ πράττων οὕτω ἔμφρονος ἀρχηγοῦ καθῆκον ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ τῷ ὄρῳ τοῦ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν. Ὁ Λεωνίδας ὁμως ἀκμαῖος τὴν ἡλικίαν καὶ πλήρης γενναίων

αίσθημάτων ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει συνήνεσεν εἰς τοῦτο ἐν προφανῇ δὲ κινδύνῳ μετὰ τριάκοντα ἀκολουθησάντων αὐτὸν πολεμιστῶν ὑπεχώρησε σωθείς· μὴ δυνάμενος ὅμως ἐπὶ πλέον νὰ παραμείνῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς ἐκ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ πολυαρίθμου Τουρκικοῦ στρατοῦ ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ἐκ τῆς μονώσεως αὐτοῦ, ἠναγκάσθη μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ οὗτος διὰ τινος Γαλλικοῦ ἀτμοπλοίου νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Σύρον ὅπου ἅμα τῇ ἀποβιβάσει αὐτοῦ ἀπεβίωσεν ὁ ἀνεψιὸς του Σπυριδῶν Πετροπουλάκης ἐνεκεν τῶν στερήσεων καὶ κακουχιῶν ἃς ὑπέστη. Κατὰ τὴν ἐν τῇ Κρήτῃ διαμονὴν του δὲ ταύτην προὔβιβάσθη ὁ Λεωνίδας εἰς λοχαγὸν καὶ ἐκεῖ εὐρισκόμενος ἐξελέγη παρὰ τῆς ἐπαρχίας Γυθείου ὡς βουλευτής. Ἀξίον δὲ οὐ σμικρὰς παρατηρήσεως τυγχάνει ὅτι ἐν τῇ Κρητικῇ ἐπαναστάσει ἐμάχοντο ὁκτώ Πετροπουλάκαι, ἥτοι ὁ πατὴρ τοῦ Λεωνίδα μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἀδελφῶν Ἀναστασίου καὶ Μιχαήλ, ὁ υἱὸς τοῦ Λεωνίδα Γεώργιος, ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης φονευθεὶς ἐν τῇ ἐπαναστάσει ταύτῃ καὶ ἐν τῇ μάχῃ Λασιθίου πρῶτος ἐξάδελφος καὶ ὁ Πιέρος Πετροπουλάκης ἐξάδελφος καὶ οὗτος μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ ἀνεψιοῦ τοῦ Λεωνίδα Σπυριδῶνος ἀποθανόντος ἐν Σύρῳ ἐκ τῶν στερήσεων καὶ κακουχιῶν. Ἐκτοτε δὲ ἐξηκολούθησεν ὁ Λεωνίδας πολιτευόμενος τὸν εἰλικρινῆ καὶ μέτριον πολιτευτὴν πάντοτε ἐπιτυχῶν ἐν ταύτῃ τῇ πολιτικῇ σπανιώτατα ἀποτυχῶν. Ἀπὸ τοῦ 1878 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν ὅτε προὔβιβάσθη εἰς ταγματάρχην, ἐθεώρησε καθήκον νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς στρατιώτης τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐπιδιδόμενος εἰς τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας καὶ καθήκοντα καὶ προοιωνιζόμενος πάντοτε ἐπιτυχῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα περίστασιν τῆς συμπληρώσεως τοῦ μεγάλου ἔργου· ἐγκατέλειπεν ὅθεν τὴν πολιτικὴν εἰς ἣν διεδέχθη αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πέτρος· ἀληθῶς δ' ὅπως ἐν τῷ πολιτικῷ αὐτοῦ σταδίῳ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς αὐτοῦ πολιτικῆς, τοῦ πρᾶου ἀλλὰ καὶ Σπαρτιατικοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος του τῆς καλῆς εὐνοουμένης δημοτικότητός του καὶ τῶν ἄλλων οἰκογενειακῶν προσόντων κατόρθωσε νὰ προσελκύσῃ τὴν ἀμέριστον συμπαθειαν καὶ ἀγάπην τῶν ἐκλογέων, οὕτω καὶ ἐν τῇ κυρίως στρατιωτικῇ αὐτοῦ σταδιοδρομίᾳ ἀπέριτος τὸν λόγον, σοβαρὸς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ προσηνὴς καὶ γλυκὺς πρὸς πάντας, πρὸ πάντων ὅμως δίκαιος ἐν τῇ στρατιωτικῇ αὐτοῦ διοικητικῇ ἐνεργείᾳ εἰς οἰνδὴποτε σῶμα ὑπηρετήσεν κατέστη παρὰ μὲν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικοῖς ἀγαπητὸς καὶ συμπαθὴς, παρὰ τοῖς ὑπὸ τὰς σεβαστὰς ἀγαπώμενος, παρὰ τοῖς τυχόν δὲ προϊσταμένοις του εἰς ἄκρον τιμώμενος.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶχεν ἀναλάβει τὴν διοίκησιν τοῦ 15ου πεζικοῦ τάγματος ἐστρατοπεδευμένου ἐν Ἀράπῃ καραδοκῶν μετὰ πολλῆς τῆς ἀνυπομονησίας ἀλλὰ καὶ ψυχραιμίας ἅμα ὡς πολλοὶ διηγοῦνται τὴν ἐκρηξίν τῆς μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Τούρκων ἐπαναστάσεως· ἐπικειμένης δὲ τῆς καταλήψεως τῶν παραχωρηθησῶν τότε τῇ Ἑλλάδι χωρῶν εὐρίσκετο ἐν Βονίτῃ διοικῶν τὸ 22ον τάγμα πεζικοῦ ὅτε διετάχθη παρὰ τοῦ τότε ἀρχηγοῦ Σούτσου νὰ μεταφέρῃ ἐκ Ζαθέρδας εἰς Βόνι-

τσαν τέσσαρα πυροβόλα μεγάλης ὀλκῆς (ἐκαστον βάρους 6, 000 χιλιάδων ὀκάδων) ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου ὡς καὶ μίαν ἀτμάκατον νὰ παραπλήρῃ τὸν κόλπον τοῦτον. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἐπιτέλεσις τῆς διαταγῆς ταύτης προφανῶς καθίστατο ἀδύνατος ἐνεκεν τῆς ἐλλείψεως καὶ τῶν ἐλαχίστων μέσων, ἡ γοργότης ὅμως καὶ ἀποφασιστικότης τοῦ Λεωνίδα Πετροπουλάκη θεμένου εἰς ἐνέργειαν ἅπαν τὸ ὑπ' αὐτοῦ τάγμα κατόρθωσε καὶ τοῦτο.

Καθ' ὅλον δ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα καὶ μέχρι τῶν ἄρτίως ἐν τοῖς μεθορίοις συμβάντων διετέλει πάντοτε εἰς τὰς μεθορίους ἐπαρχίας, δύο δὲ μῆνας πρὸ τῆς κλήσεως τῆς ἐπιστρατεύσεως ἐκ Χαλκίδος μετέβη εἰς Πειραιᾶ ἀντισυνταγματάρχης ὢν καὶ διοικητὴς τοῦ 23ου τάγματος. Ὅτε ὅμως συντελέσθη ἡ ἐπιστράτευσις ἐζητήσατο ἐπιμόνως νὰ μεταβῇ ἐγγὺς τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ὅπερ καὶ ἐγένετο, διαταχθεὶς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως νὰ μεταβῇ εἰς Τύρναβον καὶ καταρτίσῃ τὸ 3ον Σύνταγμα, καθ' ἣν ἐποχὴν προὔβιβάσθη εἰς συνταγματάρχην. Ἐνεκεν ὅμως τῶν πολλῶν κόπων, μέσων καὶ φροντίδων. παρερχομένων τῷ γενναίῳ συνταγματάρχῃ, εἰς κρίσιμον διὰ τὴν πατρίδα ἐποχὴν ἀνέρρωσεν ἐντελῶς, καὶ δὲν παρῆλθον δέκα περίπου ἡμέραι μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος, εἰς ἣν ἐπ' ἀναρρωτικῇ ἀδείᾳ εἶχε μεταβῇ, ἐπάνοδον εἰς τὸ σῶμά του, ὅτε ἔλαβον χώραν αἱ παρὰ τὴν μεθόριον γραμμὴν ἄρτίως συμπλοκαί, ἡ ἐπιτυχὴς τῶν δυνάμεων ἐκβάσις ὀφείλεται εἰς τὸν ἐντιμον καὶ γενναῖον συνταγματάρχην μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν συντάγματος καὶ τῶν λοιπῶν σωμάτων τῶν λαβόντων μέρος.

Εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν ἐπαφίεται νὰ ἐξετάσῃ καὶ διευκρινίσῃ τὰ καθ' ἑκάστα καὶ τὰς λεπτομερείας τῶν ἄρτίως τούτων μεθορισκῶν συμβάντων, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν καὶ σχεδὸν πασίδηλον εἶναι ὅτι ἐν τῇ προσωπικότητι τοῦ Λεωνίδα Πετροπουλάκη καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸν τότε στρατοῦ ἀνυψώθη τὸ γόητρον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐσώθη ἡ τιμὴ τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν θεωροῦμεν ἀπὸ σκοποῦ νὰ ὑποσημειώσωμεν πρὸς τιμὴν τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὅτι ἀνῆλθεν εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ συνταγματάρχου προβιβαζόμενος πάντοτε κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἀρχαιότητος, τὰ στήθη δὲ αὐτοῦ δὲν περικοσμοῦσι τὰ ψευδῆ καὶ ὑποβιβασθέντα παράσημα, διότι οὐδέποτε ἐπέζητησε τοιαῦτα. Οἱ ἄνδρες γεννῶνται εἰς τὰ ἔθνη, ταῦτα ὅμως ἀποδεικνύουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας. Ἐὰν ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης ἔζη μοιραία τύχη εἰς ἔθνος εὐμοιροῦν νεωτέρων πολεμικῶν ἀγώνων καὶ ἐπαναστάσεων, τὸ ἔθνος τοῦτο θὰ ἦτο ἡ περγαμηνὴ τῆς ἱστορίας του.